

Bokanmälningar

Paul Krugman: Valser om välfärd

Juridik och Samhälle, Borås 1995, 303 s.

Paul Krugman, professor i nationalekonomi vid Stanford University, har skrivit en utmanande, rolig och samtidigt lärorik bok. Den är utmanande och rolig i sin beskrivning av hur förment nationalekonomiskt vetenskapliga resonemang kan användas för att sälja ett budskap till politiker och allmänhet. Krugman delar in ekonomkåren i professorer (dvs akademiska ekonomer) och idéentreprenörer. De förra skriver i första hand för och kommunicerar med andra ekonomer. Idéentreprenörerna vänder sig däremot enbart till den breda allmänheten och har inga hämningar när det gäller att säga saker som låter bra men som man vet är felaktiga. Krugman är inte rädd för att namnge personer och inkluderar bland annat Arthur Laffer, Lester Thurow, John K Galbraith och Robert Reich i skaran av idéentreprenörer som erbjuder lätta svar och entydiga diagnoser även då några sådana inte finns.

Det är inte så svårt att dra paralleller med situationen i Sverige. Flertalet av de i den svenska debatten mest aktiva ekonomerna, som tex Dan Andersson, Klas Eklund, Jan Herin och Bo Södersten, har till exempel aldrig eller inte på mycket länge publicerat sig i internationella vetenskapliga tidskrifter. Undantag finns dock, och säkert räknar Paul Krugman in sig själv i den exklusiva grupp av ekono-

mer som klarar att både skriva för den breda allmänheten och för den akademiska världen.

Krugman beskriver i bokens första del hur 1970-talets konservativa omsvängning inom den nationalekonomiska forskningen om- och övertolkades. Från den korrekta insikten om att skatter ofta minskar incitamenten till produktiv verksamhet drogs slutsatsen att sänkta skatter ökar produktionen så mycket att skatteintäkterna ökar. På samma sätt användes teorin om rationella förväntningar till att påstå att inflationen snabbt och smärtfritt kan reduceras utan några effekter på sysselsättning och produktion.

I bokens andra del beskriver Krugman hur det gick för ekonomin när Reagan och de konservativa idéentreprenörerna kom till den politiska makten: ojämlikheten ökade, statsskulden nådde nivåer utan motstycke i modern tid, och trots utbudspolitikens löfte förblev tillväxten låg. Detta ledde till att pendeln kom att svänga tillbaka, Reagan och Thatcher försvann från scenen och de konservativa idéentreprenörerna hade i början av 1990-talet förlorat nästan allt inflytande över den ekonomiska politiken. I början av 90-talet "förlorade konservatismens anspråk på att vara framtidens tankesätt sin trovärdighet" (s213). Samtidigt skedde, enligt Krugman, en renässans för

de keynesianska ekonomiska teorierna, bland annat manifesterad i antologin *New Keynesian Economics* (Mankiw & Romer, [1991]).

Under 1990-talet har en ny grupp idéentreprenörer dykt upp, enligt Krugman. Nu när de konservativa idéerna förlorat sin nimbus används istället bland annat den nya handelsteorin, där Krugman själv varit en av pionjärerna. En grundtanke i denna är sk *path dependence* – företag och branscher kan ibland vara framgångsrika bara för att de varit framgångsrika tidigare. Liksom ett cirkelresonemang kan användas till att "visa" vad som helst kan en sådan mekanism göra att det finns många olika marknadslösningar. Här uppstår i teorin ett motiv för statliga ingripanden, nämligen att föra ekonomin från en dålig till en bättre jämvikt. Denna teoretiska slutsats förvrids, enligt Krugman, av dagens idéentreprenörer (tex Robert Reich och Lester Thurow) för att framlägga förslag om att strategisk handelspolitik ska ersätta frihandeln. Företrädarna för den strategiska handelspolitiken för fram bilden av handel som ett nollsummespel, trots att handel i huvud-

sak är till nytta för konsumenterna i alla länder. Potentiellt kan en sådan politik, enligt Krugman, få allvarigare konsekvenser för världsekonomin än den konservativa vantolkningen av nationalekonomiska teorier under Reagan.

Jag rekommenderar Krugmans bok till en bred läsekrets. Den kan med nöje läsas av såväl akademiskt verksamma ekonomer som av andra intresserade av ekonomisk-politisk debatt. Krugmans ovanliga pedagogiska talang gör att den icke akademiskt skolade får en utmärkt introduktion till de teoretiska grunderna för såväl den konservativa kritiken mot Keynesianismen som för de ny-keynesianska svaren.

JOHN HASSLER, PhD,
Institutet för internationell ekonomi,
Stockholms universitet

Referenser

Mankiw, N G, & Romer, D, (red), [1991],
New Keynesian Economics, Volume 1 & 2,
The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.